

* Яхшилар ёди

КАВАРДОННИНГ ЭРКА МЕҲМОНИ

Мавлоно Ойбек Кавардон қишлоғини жуда севгани, у ердага дили пок одамлар билан ишқолланған күн бор эшитганимиз, уларни жон-жилин билан ҳозигга тушнрагман. Айниқса, қишлоқ аҳлиниң Ойбек ҳақидаги хотиралари адийнинг улказ қалб ағаси қасалынганда долалот беради. Бутун ҳаммишлорниң Республикада хизмат күр сатган ўти туви чи Зуҳриддин Еўубовининг хотиралари билан танишасиз.

СИМОНОВ НИГОХИ

1948 йилнинг ёзи эди. Езувчи Ойбек аточи адаб Константи Симонов билан бирга Кавардонга келиши. Уша пайтлардан Ойбек домла «Олтин водийдаги шабадалар» романистида ишламоқда эди. Мен келган мөнандарни қишлоқ ҳаётва табиати билан таништириши мақсадида улар билан сайд қильтаридан ўти. Ҳонарни (хозигри «Хамадам») канали томон йўл олди. Канал бўйнинг этиб кечтанимизда Ойбек домла: «Оҳ, оҳ, бутун жуда ҳам кун исиси бўллатимиз» — деб чўтагандан рўмалчини олиб, юзидан оқаётган терларни арти. Симонов Ҳонарни канали сувидан ҳочув-ҳочуву ичаркан.

— Суби жуда тотли, ажойиб қишлоқ экан. — деди.
— Сўлим табиатини айтмайсиз? — деб сўзга қўшилдим мен ҳам, — Мана, бир томонигизда ўзининг ажойиб тарихига эга бўлган Хонента ва унга тушшаган баланд-баланд қўриклиар. Ихинки томонда эса Ҳонимон, қишлоқ ёндан ўтадиган Қорасув дарёси Кавардонинг кўркига-кўрни ўқшаш турбиди.

Қишлоғимиз кенсаларининг айтишила-рича бинзинг кўхна Кавардон илк ўрта асрда ҳамоимлик марказига абланган катта шаҳар бўлиб, унинг қадимин номи Каварна бўлган экан. Каварна шаҳри X асрдан XII асрда қадар, айниқса, раёнга топган бўлиб шахарда хунармандиличик ҳам жуда ривожланган экан. Чунки уша вақтда Шош шаҳри борадиган савдо Каварна шаҳри ёндан ўтган экан.

Ойбек домла бўлса Ҳонарни ҳанали ёнда ёз ойнинг манингизни эсаётган шабадасида охиста ҷайкалаетган бир туп наиматакка тикилганича узоқ ўйга толганди. Домла охиста ўн икни йилча аввал битган шеърини ўқиди:

Нафис чайқалади бир тун наиматак Юқасда, шамолининг беланчагда.

Кўйнгич кўтариб бир сават оқ гул,

Викорда ўшшаган коя лабида

Нафис чайқалади бир тун наиматак...

Симонов вса Ҳонента қирларидан, Ой-

бек домлариган ўйчан ҳечрасидан нигоди-ни олмасди.

ЮЛДУЗЛАР

Қишлоқ бўйлаб оқшом чўмган. Эз ойн бўлганинг учун ўша куни тўлни ой ер юзини өртади, юлдузлар эса ҳар кунги чиройли кўринади. Ойбек домла қўшина ҳонада ширин ўйчуда ётган дўстларни Мансуд Шайхзода ва Омилбек Еўубовини ўйготиб кормаслик учун аста туртиб, сўласиги чопонни ташлаб, бег атагидаги анхор томони йўл олди. У ерга этиб келгач, анхор устига қурилган сўнгни чиби ўтириди.

Енгиз юлдузлар билан осмон багридаги чиқиқ юлдузларга разм соглана чабд оғушига чўмди. Юлдузлар, боралини бриттуриб юлдузлар. Ойбек чараклаб турған тўп-тўп юлдузларга маҳлий бўлиб борақсан янги мисралар куюлиб келиб юшлади.

Мен сизга юлдузлар нитизкордиган, Ҳар оқшом кутаман, соргиниб сизни. Сўйла, Олтин қозин, биласан сирни, Ҳой, оқшом юлдуз ўргат сархин.

Суфрангиз четини тоғтанини

Бундайдан ўшигтиб ингилади, кўйдим.

Сомон йўлларидан кўп дафса юрдим,

Суҳбатда сиз билан ширин ўй сурдим...

Ойбек домла билан ҳамкишилоқларимиз сўнгги бор 1968 йилнинг май ойида Кавардонда учиришади.

Шаҳар Ойбек домла рафиқаси Зарифахоним ва қизи Гулранглар билан қишлоқда келган ёндан саналар. Ана шу кезларда Ойбекинг қаламкаш дўстларни — ўзбек адабийтингин йирик вакилларни Гафур Ғулом, Абдулла Қаҳҳор ва Мажсуд Шайхзодадар ётадан кўз юрган эдилар.

Ойбек домла Кавардонга келганди қишлоқлоқди дўсти Мухсин Полюн ҳам олдаман ўтган эди. У қиши қишлоқ қабристонига бориб дўсти Мухсин Полюн ўтган ёндан ёнбат ётган қишлоқ қайтади. Ҳамкишилоқларимиз Ойбек домла билан сўнгги бор учрашаштаниклиари хәйларига келмаганди эди. Унинг ҳунарчакан чехраси эса, улар дилида ажойиб қишлоқлар.

Ойбек домла умрингин кўп йилини ўтказган Кавардонда қишлоғидаги аста ортга қайtaran, қишлоқ унинг кўнгизига ҳар доимигидай сўзим бўлиб кўринди. Кейинчалик у қишлоқда албетта қайтиб келмагани. Унинг ҳунарчакан чехраси эса, улар дилида ажойиб қишлоқлар.

Ойбек домла ўтириб юртадиган чиқиқ юлдузларга разм соглана чабд оғушига чўмди. Юлдузлар, боралини бриттуриб юлдузлар. Ойбек чараклаб турған тўп-тўп юлдузларга маҳлий бўлиб борақсан янги мисралар куюлиб келиб юшлади.

Мен сизга юлдузлар нитизкордиган, Ҳар оқшом кутаман, соргиниб сизни. Сўйла, Олтин қозин, биласан сирни, Ҳой, оқшом юлдуз ўргат сархин.

Суфрангиз четини тоғтанини

Бундайдан ўшигтиб ингилади, кўйдим.

Сомон йўлларидан кўп дафса юрдим,

Суҳбатда сиз билан ширин ўй сурдим...

Ойбек ўз умрингин сўнгиги юлларига чишик анхор томони йўл олди. Ойбек домла оқшомда битган шеърига «Юлдузлар» деб ном юйниб, сўридан тушарни уни қаламкаш дўстинга узатди.

Мансуд Шайхзода шеърини ўқиб чиқ-

иб «Қандай ёзилиди» деб жавоб кутиб

турган дўстини мамнунлик билан қу-
чоклади.

ЭСДАЛИК

1932 йилнинг ёзи эди. У вақтларда соғиб «Мехнатгирил» жамоа ҳўжалигига аҳам Омилбек Еўубов раислини ки-
ларди. Ҳўжаликда сакнита бригада бўлиб, улар паҳтачалини билан шугулла-

нади. Ойбек домла аҳам Омилбек билан ҳўжаликни пешқадам бригадирларидан бирни Раҳима Давилова даласи томон йўл оди. Шоҳда шуғуллар гўзаси кўзаска байла-
нганинга шаҳарда аҳам Ойбек домла: «Оҳ, оҳ, бутун жуда ҳам кун исиси бўллатимиз» — деб чўтагандан рўмалчини олиб, юзидан оқаётган чорларни арти. Симонов Ҳонарни канали сувидан ҳочув-ҳочуву ичар-

кан: — Суби жуда тотли, ажойиб қишлоқ экан. — деди.

— Сўлим табиатини айтмайсиз? — деб сўзга қўшилдим мен ҳам, — Мана, бир томонигизда ўзининг ажойиб тарихига эга бўлган Хонента ва унга тушшаган баланд-баланд қўриклиар. Ихинки томонда эса Ҳонимон, қишлоқ ёндан ўтадиган Қорасув дарёси Кавардонинг кўркига-кўрни ўқшаш турбиди.

Ойбек домла аҳам Омилбек билан ҳў-
жаликни пешқадам бригадирларидан бирни Раҳима Давилова даласи томон йўл оди. Шоҳда шуғуллар гўзаси кўзаска байла-
нганинга шаҳарда аҳам Ойбек домла: «Оҳ, оҳ, бутун жуда ҳам кун исиси бўллатимиз» — деб чўтагандан рўмалчини олиб, юзидан оқаётган чорларни арти. Симонов Ҳонарни канали сувидан ҳочув-ҳочуву ичар-

кан: — Суби жуда тотли, ажойиб қишлоқ экан. — деди.

— Сўлим табиатини айтмайсиз? — деб сўзга қўшилдим мен ҳам, — Мана, бир томонигизда ўзининг ажойиб тарихига эга бўлган Хонента ва унга тушшаган баланд-баланд қўриклиар. Ихинки томонда эса Ҳонимон, қишлоқ ёндан ўтадиган Қорасув дарёси Кавардонинг кўркига-кўрни ўқшаш турбиди.

Ойбек домла аҳам Омилбек билан ҳў-
жаликни пешқадам бригадирларидан бирни Раҳима Давилova даласи томон йўл оди. Шоҳда шуғуллар гўзаси кўзаска байла-
нганинга шаҳарда аҳам Ойбек домла: «Оҳ, оҳ, бутун жуда ҳам кун исиси бўллатимиз» — деб чўтагандан рўмалчини олиб, юзидан оқаётган чорларни арти. Симонов Ҳонарни канали сувидан ҳочув-ҳочуву ичар-

кан: — Суби жуда тотли, ажойиб қишлоқ экан. — деди.

— Сўлим табиатини айтмайсиз? — деб сўзга қўшилдим мен ҳам, — Мана, бир томонигизда ўзининг ажойиб тарихига эга бўлган Хонента ва унга тушшаган баланд-баланд қўриклиар. Ихинки томонда эса Ҳонимон, қишлоқ ёндан ўтадиган Қорасув дарёси Кавардонинг кўркига-кўрни ўқшаш турбиди.

Ойбек домла аҳам Омилбек билан ҳў-
жаликни пешқадам бригадирларидан бирни Раҳима Давилova даласи томон йўл оди. Шоҳда шуғуллар гўзаси кўзаска байла-
нганинга шаҳарда аҳам Ойбек домла: «Оҳ, оҳ, бутун жуда ҳам кун исиси бўллатимиз» — деб чўтагандан рўмалчини олиб, юзидан оқаётган чорларни арти. Симонов Ҳонарни канали сувидан ҳочув-ҳочуву ичар-

кан: — Суби жуда тотли, ажойиб қишлоқ экан. — деди.

— Сўлим табиатини айтмайсиз? — деб сўзга қўшилдим мен ҳам, — Мана, бир томонигизда ўзининг ажойиб тарихига эга бўлган Хонента ва унга тушшаган баланд-баланд қўриклиар. Ихинки томонда эса Ҳонимон, қишлоқ ёндан ўтадиган Қорасув дарёси Кавардонинг кўркига-кўрни ўқшаш турбиди.

Ойбек домла аҳам Омилбек билан ҳў-
жаликни пешқадам бригадирларидан бирни Раҳима Давилova даласи томон йўл оди. Шоҳда шуғуллар гўзаси кўзаска байла-
нганинга шаҳарда аҳам Ойбек домла: «Оҳ, оҳ, бутун жуда ҳам кун исиси бўллатимиз» — деб чўтагандан рўмалчини олиб, юзидан оқаётган чорларни арти. Симонов Ҳонарни канали сувидан ҳочув-ҳочуву ичар-

кан: — Суби жуда тотли, ажойиб қишлоқ экан. — деди.

— Сўлим табиатини айтмайсиз? — деб сўзга қўшилдим мен ҳам, — Мана, бир томонигизда ўзининг ажойиб тарихига эга бўлган Хонента ва унга тушшаган баланд-баланд қўриклиар. Ихинки томонда эса Ҳонимон, қишлоқ ёндан ўтадиган Қорасув дарёси Кавардонинг кўркига-кўрни ўқшаш турбиди.

Ойбек домла аҳам Омилбек билан ҳў-
жаликни пешқадам бригадирларидан бирни Раҳима Давилova даласи томон йўл оди. Шоҳда шуғуллар гўзаси кўзаска байла-
нганинга шаҳарда аҳам Ойбек домла: «Оҳ, оҳ, бутун жуда ҳам кун исиси бўллатимиз» — деб чўтагандан рўмалчини олиб, юзидан оқаётган чорларни арти. Симонов Ҳонарни канали сувидан ҳочув-ҳочуву ичар-

кан: — Суби жуда тотли, ажойиб қишлоқ экан. — деди.

— Сўлим табиатини айтмайсиз? — деб сўзга қўшилдим мен ҳам, — Мана, бир томонигизда ўзининг ажойиб тарихига эга бўлган Хонента ва унга тушшаган баланд-баланд қўриклиар. Ихинки томонда эса Ҳонимон, қишлоқ ёндан ўтадиган Қорасув дарёси Кавардонинг кўркига-кўрни ўқшаш турбиди.

Ойбек домла аҳам Омилбек билан ҳў-
жаликни пешқадам бригадирларидан бирни Раҳима Давилova даласи томон йўл оди. Шоҳда шуғуллар гўзаси кўзаска байла-
нганинга шаҳарда аҳам Ойбек домла: «Оҳ, оҳ, бутун жуда ҳам кун исиси бўллатимиз» — деб чўтагандан рўмалчини олиб, юзидан оқаётган чорларни арти. Симонов Ҳонарни канали сувидан ҳочув-ҳочуву ичар-

кан: — Суби жуда тотли, ажойиб қишлоқ экан. — деди.

— Сўлим табиатини айтмайсиз? — деб сўзга қўшилдим мен ҳам, — Мана, бир томонигизда ўзининг ажойиб тарихига эга бўлган Хонента ва унга тушшаган баланд-баланд қўриклиар. Ихинки томонда эса Ҳонимон, қишлоқ ёндан ўтадиган Қорасув дарёси Кавардонинг кўркига-кўрни ўқшаш турбиди.

Ойбек домла аҳам Омилбек билан ҳў-
жаликни пешқадам бригадирларидан бирни Раҳима Давилova даласи томон йўл оди. Шоҳда шуғуллар гўзаси кўзаска байла-
нганинга

Душанба, 11. I

• УзТВ I

18.00 Янгилниклар.
18.10 «Бир том остида». Мультфильм.
18.25 «Қўшиқ саҳри». Эркоташ Шукрова шерлари билан айттилган қўнишлар.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Буюн Илак йўли». Телевизион.
19.40 «Адолат». Публидистик кўрсатуви.

20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
20.55 Тикорат хабарлари.
21.00 Узбекистон ҳалиқ доғинчи Очилик Отаконов кўйлади.
21.25 «Уорлднет» телекомпаниясиning янгилниклари [АКШ].
22.45 «Вертикаль». Бадний фильм.
24.00 Эртани кўрсатувлар тартиби.

• УзТВ II
«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КУРСАТАДИ

* * *

11.20 «Озодликка пешвуз қў-

йилган қадам» телемарафони.

12.00 Янгилниклар.

12.20 «Тунга эрмаклар». Телевизион бадний фильм. 1 ва 2-сериялар.

14.40 «Шеърият альбоми». А. Вознесенский.

15.00 Янгилниклар [сурдо таржимаси билан].

15.25 «Телемист». 6.00 «Йинчар». 6.45 «Тонг». 9.00 Янгилниклар.

* * *

11.20 «Озодликка пешвуз қў-

йилган қадам» телемарафони.

18.30 «Ассалому алайкум». 19.30 Болалар учун. «Софга». 20.00 «Лахз». Хабарлар.

20.25 «Ўзингиз эр билсанги». 21.10 «Лахз». Хабарлар.

21.20 «Нафо балоси». Бадний фильм.

22.40 «Орбита IV». 5.55, 15.20, 18.20, 21.20, 20.35— Кўрсатувлар тартиби.

6.00 «Йинчар». 6.45 «Тонг». 9.00 Янгилниклар.

* * *

11.20 «Озодликка пешвуз қў-

йилган қадам» телемарафони.

18.30 «Муҳадиснинг муғузи». Телевизион.

19.40 Ични шашлар вазирлиги хабар кўйлади.

20.00 «Созандалар ҳақида хизояллар». Фазилат Шукрова.

20.30 «Ўзбекистон» ахбороти. 20.10 «Мусиқали мөхмонхон». 20.40 «Бўк оқшомда» кўрсатуви саҳифаларидан [31 декабрдаги кўрсатув тақоррланади].

22.20 Эълонлар. «Кинонигоҳ».

• УзТВ II
«Орбита IV». 5.55, 15.20, 18.20, 21.20 — Кўрсатувлар тартиби.

6.00 Янгилниклар. 6.45 Эрталабки гимнастика.

6.45 «Тонг».

* * *

11.20 «Тандир ҳазили ёки Кушдеп енгил бўлинг». Бадний фильм. 1-серия.

18.30 «Ҳазина». Мультфильм. 18.10 «Ёшлия» студияси кўрсатади. «Вадса». 18.35 «Спортою». 19.00 «Ўзбекистон» ахбороти

* * *

18.00 Янгилниклар.

18.10 «Ҳазина». Мультфильм. 18.30 «Ёшлия» студияси кўрсатади. «Вадса». 18.35 «Спортою». 19.00 «Ўзбекистон» ахбороти

* * *

18.00 Янгилниклар.

18.10 «Фаррұх» ва Зумрад.

* * *

18.00 Янгилниклар.

18.10 «Ўзбекистон» ахбороти.

* * *

18.00 Янгилниклар.